

STORŽEK NAD JEZERSKIM SEDLOM

STANKO KLINAR

*Spominu na Franceta Muleja,
vztrajnega iskalca jasnosti.*

Iz moje nerodnosti v odstavku 2 a) v PV 10/1994 na strani 446 in iz želje, da bi to nerodnost poravnal — gre za vršiček severno nad Jezerskim sedlom, njegovo ime in višino, in za vprašanje, ali spada na seznam slovenskih dvatisočakov — je nastala zanimiva raziskovalna naloga.

Po povpraševanjih na Geodetskem zavodu in IGF v Ljubljani, pri PD Kranj in PD Jezersko (**Andrej Karničar**: »...ne morem posredovati nobenih boljših podatkov, kot jih že imate...«, 3. 10. 1994), pri SPD Celovec, katastrskem uradu Velikovec, GRS Železna Kapla, in po ogledovanju v Avstriji dobljivih zemljevidov in vodnikov (na koroških geodetskih zavodih so mojemu bratu, ki si je upokojenski prosti čas napolnil z letanjem po uradih, društvih in trgovinah, obljubili, da ga bodo podatki, preden jih bo dobil, če jih bo dobil, stali blizu 5000 šilingov, kar se nama je zdelo malo čez mero) — po vseh teh »investicijah« torej sem ostal več ali manj praznih rok (edini otipljivi podatek je bila potrditev, da vrh ne v dostopni literaturi, ne v ljudskem spominu ni zabeležen, delno tudi zato, ker se naj natančneje specialke na naših geodetskih zavodih končajo na državni meji), a da bi odrinil sum fantazmagorijske zablode iz pred davnih let, sem to jesen (1994) kratkoma lo še tretjič polezel za zamolčani vrh.

MARKACIJE NA VRH BREZ IMENA

Na njegovem temenu pa mi je spodnja čeljust obvisela mlahava v nemem začudenju: od severa pripelje gor markirana pot! Lepe okrogle Knafeljeve markacije z rumeno sredico. Seveda sem se spustil po njej dol. (Še prej sem splezal po grebenu do križa na severnem predvrhu, medlo upajočo, do bo tam kaka skrinjica pa v njej knjiga pa v tej kak podatek, a me je samo nekrščansko pozdravil z vžganim napisom Berg heil.) Pot, ki ni nadelana, temveč samo markirana, se je prelevila v ne težko, četudi lepo prepadno feratico, ki pade čez vzhodno (ali severovzhodno) steno 100 do 150 metrov globoko in na vstopu postreže s ploščo in napisom »Klettersteig VellacherTurm, zum Gedenken an **Zuffer Matthaus** erbaut 1987«.

Tako torej, severni konvertiti so goro poimenovali Vellacher Turm — logično, saj se dviga nad Belo/Vellach (pot pa posvetili nekemu, ki je bil nekoč **Matevž Čufar**).

Ker mi še na misel ne pride, da bi za slovensko rabo ime gore prevajal v Belski stolp ali Belski turn, sem sprožil nov val poizvedovanj, ki je po **Ivanu Muriju**, lastniku žage v Belski Kočni, naplavlil ime Vršč 'č (kar bo knjižno Vršič), na dan pa je prinesel tudi Vrh, Turško glavo in Belski turn. Belski turn sem takoj zavrnil, Vrh ni videti pravo lastno ime, Turška glava je po vsem videzu zamenjevalna pomota (primerjaj »Tiirkenkopf«/Komnico pod Kepo in našo Turško goro), Vršč, četudi prav gotovo docela pristen, me pa tudi ni posebno navdušil; v slovenskih gorah je Vrščičev toliko, da bi jih lahko brez škode za nacionalni obstoj izvažali in njihove rasti ne kaže spodbujati. Zanimiva je bila tudi (sicer nebitvena) vest o M. Zufferju, ki mi jo je napisal **Georg Steiner** od celovškega Alpenvereina: »Plezalno pot Matthaues Zuffer je zgradila GRS Železna Kapla. M. Zuffer je bil navdušen planinec in do visoke starosti član GRS. Umril je za posledicami prometne nesreče.«

VRH JE PRAVI DVATISOČAK

Toda vrnimo se na Jezersko sedlo! Na to stran se kaže naš V/vršič kot prisrčen pritlikavec, mladostno mišičast in uravnoteženo (simetrično) zvonasto oblikovan. Na jezik mi je položil ime »Storžek«. To ime bi rad uveljavil na škodo »Vrščiča«, ali se ga držal vsaj dotlej, da najdemo boljšega, ki morda vendarle raste še iz drugih domačih korenin (savinjskih?, jezerskih?). Četudi na avstrijskem državnem ozemlju, stoji vrh vendarle na slovenskem narodnostnem ozemlju in je iskanje slovenskega imena upravičeno. Visok je približno toliko kot Ledinski vrh, ki je 2108 metrov. Polezel sem namreč tudi na tega, da sem z obeh primerjal višino, in dal bi se prepričati kvečjemu za kak meter v škodo »Storžka«, kar pomeni, da je še zmeraj visok najmanj 2100 metrov. (Natančnih naprav za merjenje višine, žal, nimam.) To bo pa tudi držalo glede na Jezersko sedlo; če drži njegova višina 2034 metrov, je treba najprej upoštevati, da se greben do vstopa v južni raz »Storžka« dvigne za okoli 40 višinskih metrov, južni raz ima pa tudi svojih dodatnih 30 do 35 metrov (en pošten raztezaj).

Vrh je torej pravi dvatisočak. Po merilih UIAA za določitev štiritisočakov v Alpah (Erstes offizielles UIAA-Verzeichnis der Viertausender der Alpen; UIAA-Bulletin Nr. 145, March 1994 — po prijaznem posredovanju **Francija Savenca**) se mora vrh dvigovati najmanj 30 metrov nad najbližjim sedlom in v alpinističnem pogledu

Vellacher Turm? Vršič? Storžek? Južni raz, ki pada proti Jezerskem sedlu, deli svetlobo zahodne stene od sence vzhodne

mora biti dovolj pomemben. »Storžek« izpolnjuje oba pogoja: nad Jezerskim sedlom se dviga okoli 70 metrov, in nad sedlom, ki ga loči od Ledinskega vrha (čez to sedlo pelje markirana pot od Kranjske kočice na Ledinah čez Vadine na Veliko Babo, lahko bi ga imenovali »Storžkovo sedlo«, markirana pot na njem prekorači državno mejo in se spusti na severno stran), najmanj 35 metrov, pomembnost pa mu je pripisala Zufferjeva pot in brez dvoma lepa skalovita postava v oklepju sten.

POL URE FERATE DO VRHA

Seveda, in žal, stoji »Storžek« v celoti na avstrijskem državnem ozemlju, ker ga meja odreže tik ob južnem vznožju. (Vrh je verjetno 20 do 30 vodoravnih metrov stran od meje.) Vrh torej ni »slovenski« v državnem pomenu besede (PV 10/1994, str. 446, 1. točka) in ne sodi v Urajnarjev seznam (g. **L. Urajnarju** se opravičujem, če sodi, da je bilo iz mojega prejšnjega pisanja mogoče razbrati očitek, da je v tej točki njegov seznam nepopoln) in ne v knjigo Slovenske gore. Sodi pa vsekakor v **Fickov** vodnik in na zemljevide.

Zavarovana pot Matthausa Zufferja se odcepi desno od poti, ki pripelje iz Belske Kočice/Vellacher Kotschna čez Presteralše, okoli sto metrov, preden ta pot doseže Savinjsko sedlo.

Dandanašnji, ko je tudi na meji izbruhnila demokracija (kar je vidno že tudi pri pravkar omenjeni markirani poti, ki pelje na Veliko Babo), se bo gotovo veselil obiska tudi z naše strani. Nekateri se bodo spustili z Jezerskega sedla ali Savinjskega sedla do vznožja vzhodne stene in od tam po ferati v pol ure dosegli vrh, bolj pogumni (a nikakor ne lahkomišelnii!) pa si bodo privoščili krožno pot, tako da se bodo vzpeli z Jezerskega sedla v pičle pol ure čez južni raz, kjer jih čaka raztezaj lepe bele razčlenjene skale I. in II. stopnje, spustili pa se bodo po zavarovani poti; od njenega vstopa pod steno se bodo v 10 ali 15 minutah povzpeli (vrnili!) na Jezersko sedlo. (Ker je svet prepaden, naj bi se manj izurjeni na celi krožni poti varovali z vrvjoo; zavarovana pot je kljub kratkosti vendarle toliko resna, da veljajo zanjo vse običajne obveznosti vedenja na strmih zavarovanih poteh; naj ne postane »enkratna« v nepotrebnem pomenu besede!) Sama na sebi je to seveda majhna tura, toda kot navrček za dobro vago, če se vračamo z Velike Babe ali s Križa, širi srce in pričara vsaj majhen nasmešek — kot vsaka dobra vaga. (Da se le ne bi našel kak zagrizen markacist, ki bi šel s klini in žico in rdečimi packami v južni raz!)

Odstavek 2 a) v PV 10/1994 na str. 446 je torej glede na iskanje slovenskih dvatisočakov zgrešil cilj. Velja lahko le kot svarilo pred preveč širokim zaupanjem tiskovnim virom in kot vabilo za nadaljnje iskanje kakega bolj udarnega domačega imena omenjenega vrha. Ali pa ostanemo pri »Storžku«?

Prvi hrvaški gorski stražarji

Ustanovni sestanek Gorskih straž varuhov narave so imeli člani Hrvaškega planinskega društva Martinščak iz Karlovca sredi leta v svojem domu v Zadobarju. Ko so natančno preučili pravilnik o organizaciji varstva narave v planinski organizaciji in Gorski straži varuhov narave, so ustanovili Gorsko stražo, v kateri so včlanjeni varstveniki narave, planinci — ekologi in pripravniki.

Gorsko stražo, prvo doslej na Hrvaškem, so ustanovili, da bi njeni člani čim učinkoviteje delovali pri varstvu karlovških rek Kolpe, Korane, Mrežnice in Dobre, njihovih bregov, mesta Karlovca in njegove okolice, gozda Kozjače, Ozaljskega in Vivodinskega prigorja in Žumberaškega gorja. Člani Gorske straže bodo delovali tako, da se bodo svojemu članstvu primerno obnašali ter opozarjali na varovanje narave in okolja tako planince in izletnike kot druge državljanke in pravne osebe, da bi varovali okolje, rastlinstvo in živalstvo ter karlovške reke. Za načelnika so izvolili prof. Tomislava Majetiča, v upravni odbor pa še 16 članov. Člani se bodo legitimirali z izkaznicami Gorske straže in značkami varuhov narave in bodo registrirani v Hrvaški planinski zvezi v Zagrebu.

Ante Starčević